

OPSTELLING
door het Comité van Ministers
van de Benelux Economische Unie
van een Benelux-Overeenkomst
op het gebied van
natuurbehoud en landschapsbescherming
M (81) 4

Het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie,

Gelet op artikel 19 b) van het Benelux-Unieverdrag,

Gelet op het door de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad op 13 december 1980 uitgebrachte advies,

Heeft de tekst opgesteld van een Benelux-Overeenkomst op het gebied van natuurbehoud en landschapsbescherming, alsmede van een daarbij behorende gemeenschappelijke memorie van toelichting.

Deze teksten zijn hierbij gevoegd.

De Overeenkomst zal worden voorgelegd aan de Overeenkomstsluitende Partijen, ten einde na ondertekening in werking te worden gesteld overeenkomstig de grondwettelijke bepalingen van ieder der Overeenkomstsluitende Partijen.

GEDAAN te Brussel, op 14 mei 1981.

De Voorzitter van het Comité van Ministers,

Dr Chr.A. van der KLAUW

BENELUX-OVEREENKOMST OP HET GEBIED VAN NATUURBEHOUD EN LANDSCHAPSBESCHERMING

De Regering van het Koninkrijk België,

De Regering van het Groothertogdom Luxemburg,

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden,

Overwegende dat tijdens de Derde Benelux-Regeringsconferentie, gehouden te Brussel op 20 en 21 oktober 1975, besloten is dat, in het raam van een actief Benelux-beleid op het gebied van het leefmilieu, het natuurbehoud, het behoud van natuurgebieden en de bescherming van waardevolle landschappen als een concrete doelstelling worden gezien,

Gelet op het door de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad op 13 december 1980 uitgebrachte advies,

Hebben besloten te dien einde een Overeenkomst te sluiten en zijn het volgende overeengekomen :

Artikel 1

1. De onderhavige Overeenkomst heeft tot doel het overleg en de samenwerking tussen de drie Regeringen te regelen op het gebied van het behoud, het beheer en het herstel van het natuurlijk milieu en van het landschap.
2. In deze Overeenkomst wordt verstaan onder :
 - natuurlijk milieu : de stoffelijke omgeving van de mens, bestaande uit a-biotische (niet levende) componenten (gesteenten, water en atmosfeer) en biotische (levende) componenten, die bestaan uit natuurlijke en half-natuurlijke levensgemeenschappen met inbegrip van wilde flora en faūna;
 - natuurgebied : een gebied waarin de aanwezige levensgemeenschappen niet, niet meer of slechts in geringe mate worden beïnvloed door menselijk ingrijpen, voor zover dit ingrijpen niet de instandhouding of ontwikkeling van deze levensgemeenschappen ten doel heeft;

- landschap : het waarneembare deel van de aarde dat wordt bepaald door de onderlinge samenhang en beïnvloeding van de factoren bodem, reliëf, water, klimaat, flora, fauna en de mens. Binnen een bepaalde landschappelijke eenheid leidt dit samenspel tot een bepaald patroon opgebouwd uit een combinatie van natuurlijke, cultuurhistorische, functionele en visuele aspecten. Het landschap kan beschouwd worden als een afspiegeling van de wijze waarop de samenleving omgaat met en ingrijpt in het natuurlijke milieu;
- behoud, beheer en herstel : deze passieve of actieve maatregelen die gericht zijn op de instandhouding of de ontwikkeling van de biologische, cultuurhistorische en esthetische waarden;
- grensoverschrijdend park of gebied : park of gebied, dat aan beide zijden van een intra-Benelux-grens ligt.

Artikel 2

Om de in artikel 1 neergelegde doelstellingen te verwezenlijken, verbinden de drie Regeringen zich ertoe om op de navolgende gebieden samen te werken :

1. harmonisatie van de beleidsuitgangspunten en -instrumenten terzake voor zover deze noodzakelijk wordt geacht met name op het vlak van de wetten en reglementeringen betreffende het object van deze Overeenkomst;
2. onderlinge kennisgeving van en overleg over de nieuwe maatregelen en ontwikkelingen teneinde het in de drie landen gevoerde beleid met betrekking tot de grensoverschrijdende natuurgebieden en waardevolle landschappen op elkaar af te stemmen en te coördineren;
3. het organiseren van gecoördineerde voorlichtings- en educatieve campagnes;
4. het uitwisselen van wetenschappelijke gegevens en zonodig het gezamenlijk verrichten van onderzoek;
5. gecoördineerde uitvoering van in een ruimer internationaal verband gesloten akkoorden.

Artikel 3

Met het oog op een doeltreffende bescherming van hun grensoverschrijdende natuurgebieden en waardevolle landschappen worden door de drie Regeringen de navolgende activiteiten ondernomen of bevorderd :

1. het ontwikkelen van een visie op de bescherming en het beheer van grensoverschrijdende natuurgebieden en waardevolle landschappen, met inbegrip van grensoverschrijdende parken alsmede van gebieden die voor migrerende soorten van belang zijn; het formuleren van de criteria waaraan vorenbedoelde gebieden en hun bescherming en beheer zouden moeten voldoen;
2. het inventariseren, het begrenzen van en het verlenen van een beschermingsstatuut aan gebieden bedoeld onder 1 die het onderwerp uitmaken van een beschikking conform artikel 4 van de onderhavige Overeenkomst;
3. het opstellen van op elkaar afgestemde programma's voor het beheer en de bescherming van de onder punt 1 bedoelde gebieden die het onderwerp uitmaken van een beschikking conform artikel 4 van de onderhavige Overeenkomst;
4. regelmatig overleg betreffende de uitvoering van de onder 3 hierboven bedoelde programma's;
5. raadpleging over de voornemens en de ontwikkelingen welke bedoelde grensoverschrijdende gebieden kunnen aantasten.

Artikel 4

Voor de verwezenlijking van de in artikelen 2 en 3 genoemde doelstellingen worden door het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie beschikkingen genomen overeenkomstig artikel 18 van het Unieverdrag en rekening houdend met de aan ieder land of deel daarvan eigen omstandigheden. Deze beschikkingen verbinden de drie Regeringen en worden in ieder der drie Staten bekend gemaakt in de vorm welke aldaar voor de bekendmaking van verdragen is voorgeschreven.

Artikel 5

De drie Regeringen nemen de nodige maatregelen ter uitvoering van de in artikel 3, punt 3 bedoelde programma's, passen deze toe en passen deze zonedig aan.

Artikel 6

De Overeenkomstsluitende Partijen behouden zich de mogelijkheid voor verdergaande voorzieningen te treffen dan die welke in deze Overeenkomst zijn neergelegd.

Artikel 7

1. Ieder der drie Regeringen behoudt zich het recht voor om afwijkingen toe te staan van de bepalingen van deze Overeenkomst en van de ter uitvoering daarvan genomen beschikkingen, nadat dienaangaande overeenstemming is bereikt in het Comité van Ministers door middel van een overeenkomstig artikel 4 van deze Overeenkomst genomen beschikking.
2. In dringende gevallen echter en voor zover hierdoor de doelstellingen van deze Overeenkomst niet worden aangetast, kan elk der Regeringen, in afwachting van de beschikking van het Comité van Ministers, afwijkende maatregelen nemen en toepassen gedurende een tijdvak van ten hoogste drie maanden. Van deze voorlopige afwijking wordt via de Secretaris-Generaal van de Benelux Economische Unie aan de andere Regeringen kennis gegeven.

Artikel 8

Ter uitvoering van artikel 1, lid 2, van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof worden de bepalingen van deze Overeenkomst, alsmede de ter uitvoering daarvan door het Comité van Ministers genomen beschikkingen, aangewezen als gemeenschappelijke rechtsregels voor de toepassing van de hoofdstukken III en IV van dat Verdrag.

Artikel 9

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft geldt deze Overeenkomst alleen voor het Rijk in Europa.

Artikel 10

1. Deze Overeenkomst zal worden bekrachtigd. De akten van bekrachtiging zullen worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Benelux Economische Unie, die de Overeenkomstsluitende Partijen in kennis stelt van de nederlegging van die akten.
2. Zij treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgend op de datum van nederlegging van de derde akte van bekrachtiging.
3. Zij blijft voor eenzelfde tijd van kracht als het Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gemachtigd, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

GEDAAN TE BRUSSEL, op 8 juni 1982, in drievoud, in de Nederlandse en de Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek.

Voor de Regering van het Koninkrijk België :

L. TINDEMANS

Voor de Regering van het Groothertogdom Luxemburg :

Pierre WÜRTH

Voor de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden :

Dr Chr. A. van der KLAUW

**GEMEENSCHAPPELIJKE MEMORIE VAN TOELICHTING
BIJ DE BENELUX-OVEREENKOMST
OP HET GEBIED VAN NATUURBEHOUD
EN LANDSCHAPSBESCHERMING**

ALGEMEEN

De onderhavige Overeenkomst wil tegemoet komen aan de toenemende behoefte tot overleg en samenwerking op het gebied van het behoud, het beheer en het herstel van het natuurlijk milieu enerzijds en het landschap anderzijds. Deze onderwerpen hebben sinds het tot stand komen van het Unieverdrag in een belangrijke mate een maatschappelijke opwaardering gemaakt. Tijdens de Regeringsconferentie van 1975 werd door de Regeringen o.m. beslist dat deze onderwerpen ook in het kader van de Benelux Economische Unie het voorwerp zouden uitmaken van overleg en samenwerking.

Reeds vroeger trad de « Benelux-Overeenkomst op het gebied van de jacht en de vogelbescherming », ondertekend te Brussel op 10 juni 1970, in werking, die op dit deelvlak een belangrijke basis is voor het overleg en de samenwerking tussen de Overeenkomstsluitende Partijen.

De onderhavige Overeenkomst is bedoeld als een kaderovereenkomst welke zelf geen concrete maatregelen bevat maar die aan het Comité van Ministers conform artikel 18) van het Unieverdrag de bevoegdheid verleent om ter verwezenlijking van de doelstellingen van de Overeenkomst beschikkingen te nemen. Een onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds de algemene doelstellingen die het overleg en de samenwerking in de door de Overeenkomst bedoelde beleidsterreinen beogen en de doeltreffende samenwerking met betrekking tot het beheer en de bescherming van de grensoverschrijdende natuurgebieden en waardevolle landschappen inclusief de verschillende grensoverschrijdende parken anderzijds.

Zowel de samenwerking op genoemde gebieden van het natuurbehoud en de landschapsbescherming als de mogelijkheid om te komen tot afspraken en programma's ten aanzien van de grensoverschrijdende natuurgebieden en waardevolle landschappen kunnen door het Comité van Ministers in beschikkingen worden geconcretiseerd rekening houdend met de specifieke waarden en omstandigheden.

Eén van de aanleidingen voor de Overeenkomst is de behoefte die in het kader van het Benelux-overleg door de Overeenkomstsluitende Partijen werd naar voren gebracht om te komen tot grensoverschrijdende parken en ook de vaststelling dat verschillende grensoverschrijdende gebieden hiervoor potentieel in aanmerking komen. Dit is o.m. het geval voor het Belgisch-Luxemburgs park van de Haute-Sûre, het park « Mergelland », parken in het Benelux-Middengebied en nader te inventariseren delen van het Zeeuws-Vlaams grensgebied. Dit komt o.m. tot uiting in de lopende inventarisatie van de grensoverschrijdende natuurgebieden en landschappen, die in het kader van de Unie wordt uitgevoerd door de drie Benelux-landen.

Deze Overeenkomst biedt het vereiste kader om in een later stadium o.m. deze grensoverschrijdende parken tot stand te brengen, waarbij de ongetwijfeld verschillende inhoudelijke aspecten concreet geval per geval via een beschikking van het Comité van Ministers kunnen worden geregeld.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

Dit artikel geeft aan dat het overleg en de samenwerking die beoogd worden met de Overeenkomst op het gebied van het natuurbehoud en de landschapsbescherming zich uitstrekt van het behoud tot het herstel van het natuurlijk milieu en het landschap, waarmee zowel de grote landschappelijke gebieden als de kleine landschappelijke eenheden worden bedoeld.

Artikel 2

In dit artikel worden de uitgangspunten van dit overleg en deze samenwerking opgesomd en wordt tevens aangegeven op welke terreinen van het natuurbehoud en de landschapsbescherming dit concreet gestalte zal krijgen. Een aantal punten zijn hierbij vooral beleidsondersteunend.

Artikel 3

In dit artikel wordt het overleg en de samenwerking ten aanzien van de grensoverschrijdende gebieden nader gespecificeerd; het belang van de ontwikkeling van een visie op de bescherming en het beheer van deze gebieden, alsmede de te hanteren criteria wordt hier nog eens extra onderschreven.

De vaststelling op basis van de lopende inventarisatie dat heel wat natuurgebieden en waardevolle landschappen een grensoverschrijdend karakter hebben onderlijnt eveneens de noodzaak van een op elkaar afgestemd beheer.

Het streven naar de totstandkoming van grensoverschrijdende parken is hierbij een belangrijke doelstelling.

Voorts zijn er de potentiële grensoverschrijdende reservaten (natuurreservaten en landschapsreservaten) en de gebieden die van belang zijn voor migrerende soorten zoals overwinterende of pleisterende ganzen, steltlopers, eenden of eendachtigen afkomstig van buiten de landsgrenzen. Deze gebieden vertonen door hun aard een specifiek grensoverschrijdend belang waarvoor een op elkaar afgestemd beheer aangewezen is.

Artikel 4

Als belangrijkste element van deze kaderovereenkomst wordt in dit artikel aan het Comité van Ministers, conform de procedures voorzien in het Unieverdrag, de bevoegdheid verleend om door middel van beschikkingen concreet gestalte te geven aan deze samenwerking ter uitvoering van het werkprogramma inzake milieu, gedefinieerd door de derde Benelux-Regeringsconferentie.

De mogelijkheid om in te spelen op de specifieke omstandigheden eigen aan ieder land of deel daarvan wordt in dit artikel expliciet opgenomen. Dit dient mede gezien te worden in relatie tot de institutionele hervormingen in België waarbij de gewesten en de gemeenschappen bevoegd zijn voor resp. het natuurbehoud en de landschapsbescherming en bij de uitvoering en toepassing van deze Overeenkomst zullen worden betrokken.

Artikel 5

In dit artikel wordt benadrukt dat het bij de beoogde samenwerking niet alleen gaat om het beschikbaar hebben en stellen van de benodigde beleidsinstrumenten, maar dat Partijen deze instrumenten ook inzetten, en zonodig aanpassen – eventueel nieuwe ontwikkelen – wanneer blijkt dat deze zekere tekortkomingen vertonen bij de verwerkelijking van de doelstellingen.

OVERIGE ARTIKELEN

Dê overige artikelen zijn deze die gebruikelijk zijn in verschillende andere Benelux-Overeenkomsten en vergen dus geen nader commentaar.